

Ser y Tener

Être et Avoir, Nicolas Philibert, 2002

Estudiants i professor rural dedicats de cor a les respectives professions:

ensenyar i aprendre

Documental que ens mostra la vida en una petita escola rural de França al llarg d'un curs escolar. Una dotzena d'alumnes, d'entre quatre i onze anys reunits en una sola classe, aprenen els rudiments de la llengua, les matemàtiques i les ciències socials, però també la convivència, la reflexió i l'opinió, sota la tutoria d'un sol professor d'extraordinària dedicació.

El director

Nicolas Philibert va néixer a França el 1951. Des de finals dels anys setanta es dedica al cinema documental, conferint, a la seva obra, sempre una aproximació molt especial i una visió molt transparent.

Philibert ha proposat des de mirades insòlites i diferents de llocs prestigiosos com el Museu del Louvre (*La Ville Louvre*) i la Gran Galeria de l'Evolució (*Un animal, deux animaux*), ubicant en el centre dels films personatges secundaris i activitats que en principi semblen nímies. És un

director generós i respectuós amb aquests personatges, i no deixa que la seva curiositat vers altres ofusqui la delicadesa amb que tracta temes com la sordesa (*Le pays des sourds*), la bogeria (*La moindre des choses*) i l'escola (*Être et avoir*). Estableix així un delicat, però suggerent vincle entre allò personal i allò social, elaborant documentals amb la intenció no només de testimoniar realitats sinó d'explicar petites històries, les quals per la composició narrativa s'allunyen poc de la ficció.

Sense l'ajut de cap guió, però amb una forta capacitat narrativa, una precisió fotogràfica i la tècnica del silenci contemplatiu, Philibert és capaç de transmetre'ns què pensa i què sent en relació al que s'explica. Té, en aquest sentit, la capacitat de transformar petits detalls en atractius i estimats relats, envoltats d'una personal objectivitat que transpira sempre un gran sentiment humanista.

El projecte

El projecte neix de la voluntat d'explicar el difícil, però encisador procés de l'aprenentatge i creixement humà, i ho fa en una escola unitària. L'escenari és el necessari per donar una visió plural d'una sola revolada. Es tractava de trobar una escola ubicada en un paisatge que permetés veure, contrastadament, la transformació de la natura de l'hivern a l'estiu. Calia trobar una classe amb un grup reduït (de deu a dotze alumnes) per tal de poder identificar cadascun dels personatges i les seves vicissituds. I, a més a més, calia que inclogués un rang ampli d'edats escolars per testimoniar les diverses etapes de l'aprenentatge escolar i personal. Després, caldria que l'educador/a i les famílies estiguessin disposades a participar en el projecte.

La recerca va durar cinc mesos i va suposar contactar amb tres-cents centres educatius i visitar-ne un centenar. Finalment, es

localitzà el col·legi de Puy de Domme a l'Auvergne. L'elecció final va produir-se per la pròpia personalitat del professor: « d'en Georges López vaig percebre, sota aquestes faccions autoritàries, una profunda atenció i respecte, un ésser delicat i púdic». I després, evidentment, les cares de les criatures, «rastres tensos pel desig d'anar cap endavant, a cops inquietos, a cops relaxats, sempre graciosos i riallers, i altres vegades seriosos, tancats i indesxifrables».

El rodatge durà deu setmanes, entre desembre del 2000 i juny de 2001, acumulant unes seixanta hores de filmació que calia després editar perquè tot tingués sentit. Evidentment, el més difícil fou el rodatge, calia aconseguir que les criatures oblidessin que hi havia una càmera i que l'equip tècnic, tot i que reduït a quatre persones, no obstruís la dinàmica rutinària de classe.

El documental no vol ser el testimoni de l'estat en què es troba l'educació a França ni un exàmen de les tècniques d'ensenyament. Es tracta del registre serè i sensible dels diversos episodis del procés d'aprenentatge: l'intel·lectual i l'humà. Tan sols això, però déu ni do!

Fitxa tècnica

Equip tècnic

Direcció: Nicolas Philibert
Producció: Isabelle Pailley Sandoz
Música: Phillippe Hersant
Fotografia: Katell Djian i Laurent Didier
Càmera i Muntatge: Nicolas Philibert
So: Julien Clochet
País: França
Any: 2002
Durada: 104 min

Filmografia

2002
Être et avoir

1999
Qui sait?

1997
La moindre des choses

1996
Un animal, des animaux

1992
Les pays des sourds

1990
La Ville Louvre

1978
La voix de son maître